

Protokół
z X. posiedzenia Komitetu Monitorującego
program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027
(dalej: Komitet, KM FEŁ2027)
w dniu 26 września 2025 r. (forma: stacjonarna)

1. Rozpoczęcie spotkania

Posiedzenie otworzyła **Pani Małgorzata Zakrzewska – Członek Komitetu, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej i Współpracy Zagranicznej, reprezentująca Instytucję Zarządzającą programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027** (dalej: IZ FEŁ2027), która do przewodniczenia X. posiedzeniu została upoważniona przez **Panią Joannę Skrzydlewską – Przewodniczącą Komitetu, Marszałek Województwa Łódzkiego**. Na wstępie powitała wszystkich uczestników, w tym nowych przedstawicieli Komisji Europejskiej (dalej: KE, Komisja): **Panią Małgorzatę Kozak z Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej** (dalej: DG REGIO) oraz **Panią Sofię Doskarową z Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego** (dalej: DG EMPL), która uczestniczyła w pracach Komitetu on-line. Powitała także **Pana Michała Sułkowskiego – reprezentującego Ministra Zdrowia**, który również uczestniczył w posiedzeniu on-line.

Pani Małgorzata Zakrzewska poinformowała, że spotkanie będzie nagrywane w celu sporządzenia protokołu.

Następnie **Pani Dyrektor** krótko przedstawiła tematy będące przedmiotem posiedzenia KM FEŁ2027. Poinformowała, że przeprowadzone zostaną trzy głosowania dotyczące kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (dalej: FEŁ2027, Program) w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej: EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego+ (dalej: EFS+) oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (dalej: FST). Przedstawiona zostanie także informacja nt. aktualnego stanu wdrażania FEŁ2027, w tym w zakresie zgłoszeń dotyczących niezgodności projektów lub działań instytucji lub beneficjentów z Kartą Praw Podstawowych UE (dalej: KPP) lub Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (dalej: KPON) w 2024 r. oraz stanu spełnienia warunków podstawowych w ramach Programu. Ostatni punkt porządku obrad dotyczyć będzie podsumowania projektu pilotażowego KE pn. *Harnessing Talent*.

W związku z brakiem propozycji zmian do porządku obrad, przyjęto go poprzez aklamację, zgodnie z zapisami Regulaminu KM FEŁ2027.

Następnie **Pani Małgorzata Kozak**, po powitaniu uczestników posiedzenia wyraziła zadowolenie z możliwości stacjonarnego udziału w spotkaniu. Poinformowała, że dzień wcześniej zapoznała się z działalnością IZ FEŁ2027 oraz miała okazję osobiście zobaczyć wymierne efekty pracy całego zespołu. Podkreśliła, że zarówno ona, jak i jej koledzy są pod dużym wrażeniem profesjonalizmu i zaangażowania

pracowników IZ FEŁ2027. Na koniec podziękowała wszystkim obecnym i życzyła dalszych sukcesów.

2. Kryteria wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (w zakresie EFRR, EFS+ oraz FST)

Informacje w przedmiotowym zakresie przedstawiła **Pani Małgorzata Grochal – Zastępca Członka Komitetu, Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej i Współpracy Zagranicznej, reprezentująca IZ FEŁ2027**. Na wstępie poinformowała, że kryteria, które zostaną przedstawione są przede wszystkim wynikiem prac związanych z koniecznością wdrożenia zmian w Programie, zatwierdzonych przez KE decyzją wykonawczą C(2025) 5608 z dnia 5 sierpnia 2025 r. Wyjaśniła, że zmiany wynikają z przeglądu śródk okresowego, o którym mowa w art. 18 rozporządzenia ogólnego. **Pani Dyrektor** podkreśliła, że przegląd zakończył się dużym sukcesem. W efekcie przygotowane zostały nowe kryteria, część z istniejących zmieniono oraz dostosowano do zaktualizowanego brzmienia Programu, bazując na dotychczasowych doświadczeniach z jego wdrażania. Celem wprowadzonych zmian było również doprecyzowanie i usprawnienie realizacji projektów przez Beneficjentów. Projekt kryteriów wyboru projektów został przygotowany przez Departament Polityki Regionalnej i Współpracy Zagranicznej (dalej: DPR), Departament Wdrażania EFS, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi (dalej: WUP), przy udziale Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego (dalej: DRP) oraz Centrum Obsługi Przedsiębiorcy (dalej: COP). Następnie, po przyjęciu przez Zarząd Województwa Łódzkiego uchwałą Nr 1149/25, projekt w dniu 19 sierpnia 2025 r. został przekazany Członkom Komitetu do zaopiniowania, w wyniku czego wpłynęły uwagi.

W dalszej kolejności **Pani Dyrektor** przedstawiła najistotniejsze zmiany kryteriów. Przypomniała, że w zakresie EFRR zmiany dotyczyły przede wszystkim dostosowania i doprecyzowania części kryteriów do obowiązującego po zmianie brzmienia Programu. Zmieniono niektóre nazwy typów projektów, wyodrębniono nowe typy oraz dostosowano kryteria do zmienionych wartości wskaźników.

W zakresie EFS+, w Działaniu FELD.07.01 *Aktywizacja zawodowa – PUP* usunięto 2 kryteria specyficzne: „Umiejętności cyfrowe” oraz „Gwarancje dla młodzieży”. W związku z przyjęciem ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia przedmiotowe kryteria stały się niepotrzebne, gdyż wymogi w nich zawarte znajdują odzwierciedlenie w przepisach powszechnie obowiązujących. Usunięto również kryteria specyficzne w Działaniu FELD.07.09 *Usługi społeczne i zdrowotne* dla typu projektu 3. rozwój zdeinstytucjonalizowanych usług zdrowotnych, w związku z rezygnacją z realizacji naboru dla Województwa Łódzkiego w tym zakresie. Jednocześnie, dodano nowe kryteria specyficzne w powyższym działaniu, odnoszące się do tego samego typu projektu 3. realizowanego w trybie konkurencyjnym. Dodano również nowe kryteria specyficzne w Działaniach: FELD.08.04 *Zdrowy pracownik* w typie projektu 4. oraz FELD.08.08 *Kształcenie zawodowe* w typie projektu 5.

W zakresie FST, w związku ze zmianą Programu, dokonano zmiany typów projektów w wybranych kryteriach. W Działaniu FELD.09.04 *Mobilność lokalna w transformacji* doprecyzowano opis kryterium „Wymogi dla taboru” w typie projektu 1 oraz usunięto kryterium „Realizacja wskaźnika”. Dodano również nowe kryteria wspólne dla projektów niekonkurencyjnych w Działaniu FELD.09.07 *Obserwatorium Obszaru Transformacji* oraz kryteria merytoryczne dla Działania FELD.09.02 *Społeczeństwo w transformacji* dla typu projektów 3-7. Wprowadzono kryteria specyficzne dla Działania FELD.09.06 *B+R dla transformacji* dla typu projektu 4., które będzie wdrażane przez COP. W tym zakresie IZ FEŁ2027 liczy na duże zainteresowanie odpowiednich podmiotów oraz na sprawną realizację projektów po ogłoszeniu konkursu i ich wyborze.

Pani Dyrektor przypomniała, że w dniu 18 września 2025 r. odbyło się spotkanie warsztatowe, podczas którego omówiono zgłoszone uwagi do proponowanych zmian kryteriów. Przypomniała, że na warsztatach można uzyskać wyjaśnienia dotyczące wprowadzonych zmian oraz innych wątpliwości związanych z kryteriami.

Następnie **Pani Dyrektor** omówiła uwagi zgłoszone do kryteriów z zakresu EFRR. Uwaga Gminy Miasto Sieradz dotycząca możliwości składania oświadczeń o planowanym uzyskaniu prawa do dysponowania nieruchomością zamiast dokumentów potwierdzających to prawo nie została uwzględniona w związku z tym, że ryzyko niezyskania tego prawa na późniejszym etapie jest zbyt wysokie. Na obecnym etapie wdrażania FEŁ2027 wymagane są kompletne projekty, pozwalające na sprawne przeprowadzenie procesu i terminowe wywiązanie się ze zobowiązań IZ FEŁ2027 wobec KE, wynikających z zasady n+3.

W uwagach zgłoszonych przez Ministerstwo Zdrowia (dalej: MZ) po pierwsze wskazano na rozbieżności dotyczące *Procedury opiniowania przedsięwzięć z zakresu e-zdrowia lub telemedycyny*, ujętej w załączniku nr 7 do Kontraktu Programowego dla Województwa Łódzkiego (dalej: KP). IZ FEŁ2027 uwzględniła uwagę, a odniesienie do KP zostało usunięte, pozostawiając jedynie zapis zobowiązujący wnioskodawcę do złożenia obowiązującej opinii w tej sprawie. Druga uwaga MZ dotyczyła niezgodności jednego z kryteriów z zapisami Planu działania w sektorze zdrowia na rok 2025 w zakresie FEŁ2027, przyjętego Uchwałą Nr 83/2025/X Komitetu Sterującego do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia (dalej: KS) z dnia 27 marca 2025 r. **Pani Dyrektor** podziękowała za zgłoszenie uwagi i poinformowała, że Plan działań nie został zaktualizowany w odpowiednim terminie, a zmiana zostanie niezwłocznie przekazana do MZ w celu zachowania spójności zapisów.

W przypadku Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: MRiRW) zgłoszono trzy uwagi. Pierwsza dotyczyła brzmienia jednego z kryteriów, w którym zastosowano podwójne przeczenie. Doprecyzowano, że takie sformułowanie jest konieczne ponieważ wynika bezpośrednio z zapisów Programu, z którego kryteria wprost wynikają. Kolejna uwaga odnosiła się do porównywania wskaźników ujętych we wniosku o dofinansowanie z tymi wskazanymi na liście projektów Zintegrowanych

Inwestycji Terytorialnych (dalej: ZIT), będącej załącznikiem do Strategii ZIT. Wyjaśniono, że ewentualne zmiany wskaźników wynikające z uzasadnionych przesłanek, odnoszą się wyłącznie do etapu realizacji projektu i wymagają uzyskania akceptacji IZ FEŁ2027. W przypadku uwagi dotyczącej określenia minimalnych wymogów dla szerokiej partycypacji społecznej w kryterium „Wody opadowe” zaznaczono, że ich brak umożliwi elastyczne dostosowanie formy uczestnictwa do specyfiki danej społeczności lokalnej.

Odnosząc się do uwag zgłoszonych w ramach EFS+ **Pani Dyrektor** przypomniała, że w Działaniu FELD.07.01 *Aktywizacja zawodowa PUP* nie jest konieczne przywracanie kryteriów dotyczących „Umiejętności cyfrowych” oraz „Gwarancji dla młodzieży”, gdyż Powiatowe Urzędy Pracy (dalej: PUP) zobowiązane są do stosowania zapisów Ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, która gwarantuje osobom młodym wsparcie przewidziane w usuniętych kryteriach.

MZ zwróciło uwagę, że dodanie nowych kryteriów specyficznych z obszaru zdrowia do Działania FELD.07.09 *Usługi społeczne i zdrowotne* w typie projektu 3. oraz do Działania FELD.08.04 w typie projektu 4. podlega w pierwszej kolejności zatwierdzeniu przez KS, a następnie przez KM FEŁ2027. **Pani Dyrektor** wyjaśniła, że w celu przyspieszenia procesu opiniowania kryteriów, IZ FEŁ2027 przekazała je równolegle pod obrady KM FEŁ2027 oraz KS, którego posiedzenie planowane jest na przełomie września/października 2025 r. Wprowadzenie nowych kryteriów uzależnione będzie oczywiście od decyzji podjętej przez KS podczas tego posiedzenia.

W odniesieniu do uwagi MFIPR, propozycja dotycząca definicji ucznia szczególnie uzdolnionego zostanie uwzględniona w regulaminie naboru.

W odniesieniu do uwag zgłoszonych przez KE w zakresie FST wyjaśniono, że do dotychczasowych kryteriów wspólnych dla Działania FELD.09.02 *Spółeczeństwo w transformacji* w typach projektu 3-7 dodano nowe Działanie FELD.09.07 *Obserwatorium Obszaru Transformacji*, ponieważ ich specyfika jest zbliżona i dotyczy projektów o charakterze miękkim. Wybór projektów w Działaniu FELD.09.07 prowadzony będzie w trybie niekonkurencyjnym. Z kolei w Działaniu FELD.09.02 doprecyzowano zapis określający dobór form wsparcia do indywidualnych potrzeb poszczególnych uczestników projektu, wynikających z sytuacji na rynku pracy i zachodzącego procesu transformacji. Wyjaśniono również wątpliwości w zakresie znaczenia kryterium „Preferencje udziału w projekcie”.

Następnie **Pani Dyrektor** poinformowała, że w ramach spotkania warsztatowego przedstawiono również autokorekty. Wskazała, że uszczegółowiono brzmienie kryterium wykonalności finansowej i trwałości projektu, umożliwiające ekspertom zwrócenie się do Wnioskodawców o przedstawienie dokumentów potwierdzających zapewnienie wkładu własnego lub realność źródeł jego pozyskania. Powyższa zmiana wynikała z dotychczasowej analizy wniosków i ocen przeprowadzanych podczas rozpatrywania protestów. W przypadku kryterium dotyczącego przygotowania projektu zrezygnowano z części odnoszącej się do dokumentów

umożliwiających przeprowadzenie zamówień na realizację inwestycji. Do wniosku o dofinansowanie nie będzie konieczne załączanie dokumentów zamówień publicznych, a te nie będą weryfikowane przez IZ FEŁ2027. W Działaniu FELD.06.01 *Infrastruktura edukacyjna* w typie projektów 1-3 doprecyzowano, że analiza potrzeb uwzględniać ma prognozy demograficzne oraz dostępność i wykorzystanie planowanej infrastruktury. Tożsame zmiany zaproponowano w FST w zakresie Działania FELD.09.02 w typie projektu 1.

W ramach EFRR w Działaniu FELD.02.15 *Bioróżnorodność*, z uwagi na uelastycznienie kwestii demarkacji między programem regionalnym a krajowym (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, dalej: FEnKS), usunięto kryterium „Miejsce realizacji projektu” i wprowadzono kryterium „Demarkacja wsparcia”.

W Działaniu FELD.06.01 *Infrastruktura edukacyjna*, doprecyzowano kryterium „Wsparcie infrastruktury sportowej” w trzech typach projektów poprzez dopisanie wymogu, iż analiza potrzeb uwzględniać ma prognozy demograficzne, dostępność i wykorzystanie planowanej infrastruktury.

W ramach autokorekt, w kryteriach EFS+ w Działaniu FELD.08.04 przesunięto dotychczasowe kryterium merytoryczne „Jednostka organizacyjna służby medycyny pracy” do kryteriów premiujących, aby nie zawęzić grupy Wnioskodawców uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie. Wycofano kryterium mówiące o średniej wartości wydatków przypadających na uczestnika. Kwestie te zostaną doprecyzowane na etapie regulaminu naboru.

Poza tym, poprawione zostały błędy i omyłki pisarskie.

Na zakończenie **Pani Dyrektor** podziękowała za udział w warsztatach, analizę zaproponowanych zmian do kryteriów oraz za zgłoszone uwagi.

Uzupełniając, **Pani Małgorzata Zakrzewska** przypomniała, że pierwszym krokiem do zmian była decyzja KE. W międzyczasie dokonano 3 istotnych działań. Po pierwsze, we współpracy z MFiPR dostosowano Szczegółowy Opis Priorytetów FEŁ2027 do zmienionej treści Programu. Drugi etap polegał na przeliczeniu dostępnej alokacji w odniesieniu do dotychczasowej kontraktacji. Relokacja środków finansowych w Programie wymagała zwiększenia lub zmniejszenia alokacji w odpowiednich działaniach oraz uwolnienia tzw. kwoty elastyczności. Trzecim etapem będzie zmiana kryteriów, które umożliwią potencjalnym Beneficjentom składanie wniosków o dofinansowanie zgodnie z nowymi zasadami, zarówno w trybie konkurencyjnym jak i niekonkurencyjnym. Głównie dotyczy to ZIT. **Pani Dyrektor** podkreśliła, że przyjęcie pakietu kryteriów pozwoli na ogłoszenie naborów, w szczególności w zakresie FST, gdzie występują opóźnienia w kontraktacji i certyfikacji środków.

Jako pierwszy głos w dyskusji zabrał **Pan Piotr Czarnocki – Obserwator w Komitecie, reprezentujący Ministra Klimatu i Środowiska** (dalej: MKiŚ), który zwrócił się z prośbą o wyjaśnienie minimalnych wymogów dotyczących partycypacji społecznej w zakresie adaptacji miast do zmian klimatu. Poinformował, że w

programie krajowym FEnIKS w Działaniu FENX.01.02 i FENX.02.04 oraz w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 występuje analogiczny typ projektów. Dodał, że KE zwraca szczególną uwagę na partycypację społeczną, zwłaszcza przy braku Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu (dalej: MPA). MKiŚ zakłada, że każdy MPA powinien przejść przez procedurę partycypacji społecznej, która obejmuje konsultacje z interesariuszami. Proces ten przeważnie odbywa się w ramach Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, gdzie uznawany jest za warunek konieczny w celu opracowania wysokiej jakości MPA.

Pani Małgorzata Grochal poinformowała, że projekty dotyczące gospodarowania wodami opadowymi zostaną uwzględnione, jeśli spełnią m.in. warunek wpisania do MPA. W przypadku miast, które takich planów nie posiadają Wnioskodawca będzie musiał zapewnić szeroką partycypację społeczną w przygotowaniu projektu np. poprzez kampanie informacyjno-promocyjne lub spotkania z mieszkańcami. Podkreśliła, że partycypacja społeczna została odpowiednio zaplanowana.

Doprecyzowując, **Pani Małgorzata Zakrzewska** dodała, że zarówno w dokumentach przesłanych przez Sekretariat KM FEŁ2027, jak i w trakcie warsztatów informowano, że ze względu na różnorodność projektów i Beneficjentów trudno określić jednolity, liczbowy lub procentowy wymóg partycypacji społecznej. Pozostawiono dowolność w zakresie realizacji tego obowiązku, z zastrzeżeniem konieczności udokumentowania jej przeprowadzenia.

W związku z brakiem dalszych głosów w dyskusji **Pani Małgorzata Zakrzewska** zarządziła głosowanie nad przyjęciem uchwał, tj.:

- Uchwały Nr 13/25 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 26 września 2025 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W głosowaniu udział wzięło 28 osób, oddano 28 ważnych głosów, w tym:

- 28 głosów „za” podjęciem uchwały,
- 0 głosów „przeciw” jej podjęciu oraz
- 0 głosów „wstrzymujących się”.

Tym samym uchwała została podjęta.

- Uchwały Nr 14/25 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 26 września 2025 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego+.

W głosowaniu udział wzięło 28 osób, oddano 28 ważnych głosów, w tym:

- 28 głosów „za” podjęciem uchwały,

- 0 głosów „przeciw” jej podjęciu oraz
- 0 głosów „wstrzymujących się”.

Tym samym uchwała została podjęta.

- Uchwały Nr 15/25 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 26 września 2025 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

W głosowaniu udział wzięły 28 osoby, oddano 28 ważne głosy, w tym:

- 28 głosy „za” podjęciem uchwały,
- 0 głosów „przeciw” jej podjęciu oraz
- 0 głosów „wstrzymujących się”.

Tym samym uchwała została podjęta.

3. Informacja nt. stanu wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Informacje w przedmiotowym zakresie przedstawiła **Pani Małgorzata Zakrzewska**, która na wstępie poinformowała, że w omawianej prezentacji zostały uwzględnione zmiany alokacji środków między poszczególnymi priorytetami, które wynikają z przeglądu śródkresowego (dalej: MTR1 – mid-term review) zaakceptowanego przez KE. Przeliczeń alokacji dokonano po kursie 1 EUR = 4,2618 PLN, wg EBC z dnia 28 sierpnia 2025 r. W ramach Programu kontraktacja kształtuje się na poziomie 44,1%, a certyfikacja 8,5%. **Pani Dyrektor** zwróciła uwagę, że kontraktacja w ramach FST wzrosła do 41%, natomiast certyfikacja pozostaje na niskim poziomie, wynoszącym 1,3%, z czego większość stanowi Pomoc Techniczna (dalej: PT).

Następnie **Pani Dyrektor** przeszła do omówienia poszczególnych funduszy. W ramach EFRR najwyższy poziom kontraktacji 77,2% osiągnięto w Priorytecie 1 *Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego*, w obszarze B+R, co przekłada się na stosunkowo wysoką certyfikację 24,2%. Zaznaczyła, że przyczyniają się do tego instrumenty finansowe (dalej: IF) stanowiące połowę alokacji tego priorytetu. Również w Priorytecie 10 dotyczącym PT, większość środków została już zakontraktowana. Dodatkowo poinformowała, że sygnały ze wszystkich Instytucji Zarządzających (dalej: IZ) kierowane do MFiPR oraz KE, wskazują na niewystarczające środki z PT na realizację zaplanowanych założeń.

W ramach EFS+ notuje się stosunkowo równomierną kontraktację, dla Priorytetu 7 *Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem* - 62,7%, a dla Priorytetu 8 *Fundusze europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem* - 57%. Certyfikacja wynosi odpowiednio 18,7% oraz 4,6%. Projekty realizowane przez WUP oraz PUP znacznie przyczyniają się do zwiększania poziomu certyfikacji.

Pani Dyrektor przypomniała, że wdrażanie FST w województwie łódzkim rozpoczęło się z opóźnieniem w porównaniu do pozostałych czterech regionów. Pierwotnym powodem było późne przyznanie prawa do wdrażania tego funduszu przez nasz region. Następnie uruchomienie środków opóźniła zmiana Kontraktu Programowego dla województwa łódzkiego, w którym musiały zostać uregulowane kwestie związane z FST. Warunkowość wsparcia ujęta w Programie powodowała niepewność podczas ogłaszania naborów, co budziło obawy związane z ewentualną koniecznością zwrotu środków. W wyniku negocjacji z KE dokonano zmiany zapisu, w efekcie można było rozpocząć wdrażanie FST, który został przyznany w podziale na dwa priorytety. W ramach Priorytetu 9 *Fundusze europejskie dla Łódzkiego w Transformacji* kontraktacja wynosi 41,4%, a certyfikacja 0,7%. **Pani Dyrektor** wyraziła nadzieję, że w najbliższym czasie nastąpi wzrost wartości obu tych wskaźników. W Priorytecie 12 dotyczącym PT kontraktacja wynosi 29,8%, natomiast certyfikacja 13,7%.

Porównując złożone wnioski o dofinansowanie z podpisanymi umowami, odnotowano znaczącą nadwyżkę w każdym priorytecie, co świadczy o dużej podaży projektów. Niestety nie wszyscy Wnioskodawcy mają szansę na podpisanie umowy. Listy projektów publikowane po naborach, często zawierają również projekty odrzucone z uwagi na brak środków. Mimo podpisania umów o dofinansowanie na znaczną część dostępnej alokacji, liczba złożonych wniosków o płatność pozostaje niewielka. Powyższe przekłada się na stosunkowo niski poziom certyfikacji, mimo iż wnioski o płatność są na bieżąco certyfikowane do KE. Jak już wspomniano, w odniesieniu do Priorytetu 1 *Fundusze Europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego* duży wpływ na wzrost poziomu certyfikacji miały IF. Dużą rolę odegrały tu także pierwsze zaliczki certyfikowane do KE, szczególnie w ramach Priorytetu 7 *Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem* i Priorytetu 4 *Fundusze europejskie dla lepiej połączonych Łódzkiego*. W pozostałych priorytetach konieczne jest przyspieszenie procesu wdrażania. **Pani Dyrektor** zaapelowała do Członków Komitetu, będących reprezentantami różnych instytucji, organizacji, stowarzyszeń, aby zachęcali Beneficjentów ze swoich środowisk do sprawnej i terminowej realizacji projektów oraz do składania wniosków o płatność bez zbędnych opóźnień. **Pani Dyrektor** zwróciła uwagę, że podczas IV. posiedzenia Komitetu ds. Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 w dniu 24 września 2025 r. oraz sesji horyzontalnej w ramach rocznego spotkania przeglądowego z KE w dniu 25 września 2025 r., po raz pierwszy od wejście Polski do UE wskazano na realne ryzyko nieosiągnięcia zasady n+3, co stanowi poważne zagrożenie utraty środków. W przypadku FEŁ2027 wykonanie planowanej prognozy zostało wynosi jedynie 37%. Co prawda do końca roku pozostały jeszcze cztery miesiące, a tempo realizacji zwykle wzrasta w końcówce roku, niemniej jednak osiągnięcie prognozy w 100% wydaje się mało prawdopodobne. Co prawda nieosiągnięcie prognozy nie wiąże się z konsekwencjami finansowymi, a jedynie z brakiem satysfakcji z niezrealizowania założonych celów oraz biorąc pod uwagę, że prognozy są zwykle ustalane na poziomie wyższym niż n+3, jednak istniejąca tendencja jest niepokojąca.

Podsumowując rok 2025 **Pani Dyrektor** poinformowała, że wykonanie zasady n+3 kształtuje się na poziomie 75,52%. Uzupełniając, **Pani Joanna Kubiak – Członek Komitetu, Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej i Współpracy Zagranicznej, reprezentująca IZ FEŁ2027** dodała, że w obecnej perspektywie finansowej składana jest mniejsza liczba wniosków o płatność do KE. Rocznie składanych jest sześć wniosków w ramach każdego funduszu, średnio co dwa miesiące w zależności od etapu realizacji Programu. Zaznaczyła, że w końcówce roku, tj. w październiku, listopadzie i grudniu wnioski będą przekazywane w cyklu miesięcznym. Wyjaśniła również, że system przekazywania wniosków o płatność do KE nie jest tożsamy z systemem rozliczeń IZ FEŁ2027 z instytucjami pośredniczącymi, ponieważ deklaracje wydatków przekazywane są do IZ FEŁ2027 w cyklu miesięcznym. Kończąc poinformowała, że do końca roku w ramach każdego funduszu zostaną przekazane jeszcze 3 wnioski o płatność do KE. **Pani Małgorzata Zakrzewska** poinformowała, że według ostrożnych prognoz, w 2025 r. planowany poziom certyfikacji środków do KE powinien zostać osiągnięty. Z kolei 2026 r. będzie kluczowy i obciążony ryzykiem dla wszystkich programów realizowanych w Polsce, ponieważ nieosiągnięcie celu n+3 skutkować będzie bezpowrotną utratą części alokacji FEŁ2027. W związku z powyższym ponownie zaznaczyła, że istotne jest przyspieszenie realizacji projektów oraz terminowe składanie wniosków o płatność.

Następnie **Pani Dyrektor** przeszła do omówienia poszczególnych priorytetów. W Priorytecie 1, w ramach Działania FELD.01.01 *Publiczna infrastruktura badawcza* do 30 września 2025 r. trwa nabór, dzięki otrzymanej z MiPR w porozumieniu z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozytywnej opinii, co do inwestycji w zakresie publicznej infrastruktury B+R. Rozstrzygnięcie naboru planowane jest do końca roku, co umożliwi podpisanie umów z Beneficjentami.

W Działaniu FELD.01.04 *Cyfryzacja* właśnie (w dniu 26 września 2025 r.) kończy się nabór na e-usługi.

Wysokie zainteresowanie utrzymuje się w zakresie Działania FELD.01.02 *Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje* oraz FELD.01.05 *Konkurencyjność MŚP*, w ramach których wsparcie skierowane jest do przedsiębiorców, a liczba złożonych wniosków znacznie przekracza obecnie dostępne środki.

W Priorytecie 2 *Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego*, w Działaniu FELD.02.08 *Dostosowanie do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom*, dla typu projektu dotyczącego zakupu sprzętu do akcji ratowniczych, nabór planowany jest w dniach od 24 września 2025 r. do 20 listopada 2025 r. Ponadto przyjęte na obecnym posiedzeniu pozostałe kryteria w ramach tego priorytetu umożliwią projektom ZIT złożenie wniosków o dofinansowanie.

Składanie dokumentów aplikacyjnych możliwe będzie w najbliższym czasie również w ramach Priorytetu 3 *Fundusze europejskie dla mobilnego Łódzkiego*, który skierowany jest głównie do ZIT.

W Priorytecie 4 *Fundusze europejskie dla lepiej połączzonego Łódzkiego*, w działaniach FELD.04.01 *Drogi wojewódzkie* oraz FELD.04.02 *Drogi lokalne* zauważalna jest sukcesywna realizacja inwestycji. Przyszły rok może okazać się wyzwaniem dla realizacji projektów wpisanych do KP.

W Priorytecie 5 *Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem* w ramach działań FELD.05.02 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz FELD.05.03 *Rewitalizacja obszarów wiejskich* projekty zostały już wyłonione i trwa podpisywanie umów o dofinansowanie, co powinno przełożyć się na zwiększenie kontraktacji w tych obszarach. W tym Priorytecie realizowane są także projekty ZIT w obszarze kultura i turystyka, dla których nabory zgodnie z obowiązującym Harmonogramem naborów wniosków o dofinansowanie dla FEŁ2027 rozpoczną się w IV kwartale br. i na początku przyszłego roku.

W Priorytecie 6 *Fundusze europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom*, w Działaniu FELD.06.01 *Infrastruktura edukacyjna*, na wsparcie kształcenia zawodowego i ustawicznego złożono dotychczas 32 wnioski na kwotę 157 mln PLN. W ramach drugiego naboru w Działaniu FELD.06.03 *Infrastruktura zdrowotna* do dofinansowania wybrane zostały 34 wnioski i trwa podpisywanie umów z Beneficjentami. Duże zainteresowanie naborem (złożono 97 wniosków) umożliwi wybór do dofinansowania dodatkowych projektów 14 Beneficjentów, w przypadku dostępności środków.

W ramach Priorytetu 7 *Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem* na przełomie roku planowane są kolejne nabory prowadzone przez PUP. Dodatkowo, w II kwartale przyszłego roku przewidziano ogłoszenie naboru w ramach Działania FELD.07.04 *Kadry PSZ*, który obejmie wsparcie rozwoju kompetencji pracowników. W III kwartale przyszłego roku, w ramach Działania FELD.07.02 *Aktywizacja zawodowa – OHP* przewidziano wsparcie działań związanych z poprawą sytuacji na rynku pracy. W ramach Działania FELD.07.05 *Integracja i społeczeństwo obywatelskie* do 6 października 2025 r. trwa nabór dla osób w wieku 18-29 lat zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Dodatkowo, w tym samym Działaniu w dniach 15 października – 26 listopada 2025 r. przeprowadzony zostanie nabór dla szerszej grupy uczestników zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W zakresie zdolności organizacyjnej społeczeństwa obywatelskiego nabór planowany jest na II kwartał 2026 r. Również na przełomie roku planowane są nabory dotyczące rozwoju zinstytucjonalizowanych usług zdrowotnych oraz usług skierowanych do dzieci i młodzieży.

W Priorytecie 8 *Fundusze europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem* w Działaniu FELD.08.01 *Wzmocnienie równości płci* do 14 października 2025 r. trwa nabór wniosków. Z kolei dla Działania FELD.08.04 *Zdrowy pracownik* nabór rozpoczyna się w dniu 20 października 2025 r. na końcowym etapie pozostaje nabór na edukację włączającą, natomiast nabór na kształcenie zawodowe rozpocznie się pod koniec października 2025 r. Natomiast w przyszłym roku planowane są nabory dotyczące edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego.

Na obecnym posiedzeniu Komitetu przedstawiony został pakiet kryteriów w ramach Priorytetu 9 *Fundusze europejskie dla Łódzkiego w transformacji*, tym kryteriów dla wsparcia inwestycji produkcyjnych i działalności B+R dużych przedsiębiorstw. Alokacja na nabór w tym zakresie wynosi 360 mln PLN. Zaplanowany na koniec października nabór będzie skierowany do firm, które wcześniej brały udział w preselekcji i zostały wskazane w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji, zatwierdzonym podczas MTR1 Programu. Na przełomie I i II kwartału 2026 r. planowany jest nabór na nowy typ projektu ukierunkowany na zwiększenie aktywności społecznej, świadomości i akceptacji procesu transformacji. W ramach Działania FELD.09.05 *Tereny zdegradowane w transformacji*, do końca 30 września 2025 r. trwa nabór na rozwój cyfrowych baz danych.

Omawiając obszar ZIT, **Pani Dyrektor** poinformowała, że ogółem złożono wniosków obejmujących 65% dostępnej alokacji, natomiast kontraktacja wynosi 20%. Najwięcej złożonych wniosków – 75% i najwyższy poziom kontraktacji – 35% odnotowano w ramach Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny, które działało już w poprzedniej perspektywie finansowej i kontynuuje swoją działalność. Zachęciła Beneficjentów do składania wniosków o płatność w celu zwiększenia poziomu certyfikacji, który wyniósł jedynie 0,01%.

Równie wysoki poziom złożonych wniosków odnotowano w ZIT Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów, gdzie wynosił on prawie 65%, przy kontraktacji na poziomie 4,3%.

W ZIT Sieradz – Zduńska Wola – Łask poziom złożonych wniosków wynosił 46%, a kontraktacja 5%.

Pani Dyrektor ponownie zwróciła się z prośbą o zintensyfikowanie prac, szczególnie w ZIT Tomaszów Mazowiecki – Opoczno, gdzie poziom złożonych wniosków wynosił 45%, a kontraktacja nie została jeszcze rozpoczęta.

Prezentacja, która po spotkaniu zostanie przekazana Członkom Komitetu, zawiera dodatkowo szczegółowe zestawienie dotyczące każdego ZIT obejmujące liczbę ogłoszonych naborów, złożone wnioski, kontraktację i wnioski o płatność.

Odnosząc się do kwestii IF, **Pani Dyrektor** poinformowała, że we wszystkich działaniach poziom kontraktacji przekroczył 100%, co jest związane ze zmianami kursu euro. Umowy były podpisywane przy wysokim kursie, wynoszącym około 4,6 PLN, w związku z czym comiesięczne przeliczanie według bieżącego kursu, powoduje utrzymanie poziomu kontraktacji powyżej 100%. W ramach działań IF wybrano partnera finansującego i rozpoczęto realizację poszczególnych produktów. W zakresie Poddziałania FELD.01.06 *Inwestycje w MŚP – IF* dostępne są dwie pożyczki: na inwestycje w MŚP oraz na inwestycje w zakresie GOZ z komponentem dotacyjnym. W Poddziałaniu FELD.02.03 *Efektywność energetyczna – IF* oferowane są pożyczki na poprawę efektywności energetycznej z możliwością umorzenia, w tym również dla MŚP. W ramach Poddziałania FELD.02.07 *Odnawialne źródła energii – IF* przewidziano pożyczki na OZE w przedsiębiorstwach z dotacją i pożyczką na OZE

z dotacją. W Poddziałaniu FELD.02.14 GOZ – IF dostępna jest pożyczka na przedsięwzięcia w kierunku GOZ z komponentem dotacyjnym. W Poddziałaniu FELD.06.05 *Kultura i turystyka – IF* wprowadzono nowy produkt, czyli pożyczkę na rozwój kultury i turystyki. Należy podkreślić, że dotychczas, we wszystkich poprzednich perspektywach finansowych, wsparcie w zdecydowanej większości z powyższego zakresu udzielane było w formie dotacji.

Następnie **Pani Dyrektor** poinformowała, że zgodnie z obowiązkiem przedstawienia Członkom Komitetu Monitorującego informacji na temat zgodności realizacji Programu na wszystkich jego etapach z KPP oraz KPON, nie stwierdzono żadnych niezgodności. Nie odnotowano również naruszeń zgłoszonych do Rzecznika Praw Obywatelskich ani do Instytucji Pośredniczących. Ponadto, nie przekazano podejrzeń naruszenia KPP wobec działań IZ FEŁ do Rzecznika Funduszy Europejskich, w związku z czym nie było konieczności podejmowania działań zaradczych.

Kolejna informacja dotyczyła wypełniania na poziomie Programu warunkowości podstawowej. **Panie Dyrektor** przypomniała, że na poziomie FEŁ2027 występują trzy warunki podstawowe: 1.1 dotyczący inteligentnych specjalizacji; 3.1 dotyczący kompleksowego planowania transportu oraz 4.6 dotyczący ram strategicznych polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej. W ramach warunku podstawowego 1.1 monitoring prowadzony przez Departament Przedsiębiorczości i Sprawiedliwej Transformacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz MFIPR wskazuje, że warunek ten nadal pozostaje spełniony. Od ostatniego posiedzenia KM FEŁ2027, które odbyło się w dniu 19 września 2024 r., odbyło się sześć spotkań Tematycznych Grup Roboczych dla inteligentnych specjalizacji. Grupy te spotykają się regularnie, raportują i gromadzą materiały, na podstawie których stwierdzono, że warunek pozostaje spełniony.

Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do warunku podstawowego 3.1. Analiza informacji na poziomie regionalnym nie wykazała zmian mogących negatywnie wpłynąć na jego spełnienie.

Spełniony pozostaje również warunek podstawowy 4.6. Jednocześnie, realizując obowiązek wypełniania tego warunku przez cały okres programowania, rozpoczęto proces aktualizacji dokumentu pn. „Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Łódzkiego na lata 2023-2025”.

Głos w dyskusji zabrała **Pani Magdalena Krawczak-Rybczyk – Obserwator w Komitecie, reprezentująca Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi**, która zwróciła się z prośbą o przekazanie szczegółowej pisemnej informacji o stanie wdrażania Priorytetu 5. w zakresie rewitalizacji na obszarach wiejskich.

Pani Małgorzata Zakrzewska zapewniła, że informacje w tym zakresie, obejmujące m.in. wybrane wnioski o dofinansowanie, podpisane umowy oraz zakres realizacji projektów, zostaną przekazane po posiedzeniu KM FEŁ2027.

Na zakończenie **Pani Dyrektor** poinformowała, że w najbliższym czasie Członkowie Komitetu otrzymają do zaopiniowania propozycję kolejnej zmiany Programu

związanej z MTR2. Tradycyjnie planowane jest spotkanie warsztatowe, na którym omówione zostaną zmiany przewidziane do wprowadzenia. Zmiany ukierunkowane będą na wsparcie w zakresie bezpieczeństwa oraz inwestycje w infrastrukturę o podwójnym zastosowaniu. Trwa analiza możliwości wygospodarowanie środków w Programie, które mogłyby zostać przekierowane na te cele. Czas jest ograniczony, ponieważ do 31 grudnia 2025 r. należy przedłożyć KE wersję Programu uwzględniającą proponowane zmiany (zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r., zmieniającym rozporządzenia (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródkresowego oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1913 z dnia 18 września 2025 r., zmieniającym rozporządzenie (UE) 2021/1057 ustanawiające EFS+ w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie wyzwaniom strategicznym). Skorzystanie z możliwości dokonania stosownych modyfikacji Programu pozwoli na wydłużenie okresu kwalifikowalności o rok, czyli do końca grudnia 2030 r. Dodatkowo przewidziano zaliczki, które zmniejszą cel n+3 w latach 2025-2026 oraz umożliwią szybsze rozliczanie nowych Priorytetów. Zwiększy się również procent dofinansowania dla nowych Priorytetów. IZ FEŁ pozostaje w stałym kontakcie z KE. Członkowie Komitetu będą informowani o postępie prac w tym zakresie.

4. Informacja nt. Harnessing Talent

Prezentację podsumowującą projekt pilotażowy Harnessing Talent omówiła **Pani Joanna Kubiak**. Na wstępie poinformowała, że województwo łódzkie jako jedyne w Polsce otrzymało wsparcie doradcze z poziomu KE, która dostrzega problem demograficzny naszego województwa oraz tzw. pułapkę niedoboru talentów. W całej UE regiony zostały podzielone na trzy kategorie. Pierwsza obejmuje 46 regionów, które już obecnie znajdują się w pułapce rozwoju talentów. Są to obszary dotknięte spadkiem liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz jednocześnie niskim odsetkiem osób posiadających wykształcenie wyższe. Kolejna kategoria dotyczy 36 regionów zagrożonych wpadnięciem w pułapkę rozwoju talentów w przyszłości. Ostatnia kategoria to inne regiony, których problem ten na razie nie dotyczy.

Następnie omówiony został mechanizm wspierania talentów. W ramach filaru 1 ogłoszono nabór mający na celu wsparcie regionów w opracowaniu i wdrożeniu strategii szkoleń oraz przyciągania i zatrzymywania talentów. W naborze wzięło udział 10 regionów z UE, w tym województwo łódzkie, które złożyło aplikację i otrzymało wsparcie. Etapy realizacji projektu zostały podzielone na dwie fazy. Pierwsza, faza diagnostyczna, dotyczyła analizy potrzeb oraz określenia głównych wyzwań związanych z przyciąganiem, rozwojem i zatrzymywaniem talentów w województwie. Efektem tej fazy było opracowanie raportu diagnostycznego oraz strategicznej mapy drogowej, zawierającej propozycje praktycznych działań możliwych do wdrożenia. Druga faza – wdrożeniowa, opierała się na wynikach mapy drogowej opracowanej w fazie pierwszej. W jej ramach przygotowano raport

wdrożeniowy, zawierający konkretne rozwiązania. W raporcie określono główne wyzwania i potrzeby oraz wskazano dwa kluczowe działania. Pierwsze dotyczy gromadzenia informacji o motywacjach młodych osób, które opuszczają województwo łódzkie lub nie podejmują studiów na jego terenie. Drugie odnosi się do wzmocnienia systemu monitorowania migracji talentów. Ostatnim elementem raportu były wnioski z projektu, które dostępne są na stronie KE oraz na stronie prowadzonej przez Departament Polityki Regionalnej i Współpracy Zagranicznej (<https://strategia.lodzkie.pl/>), gdzie publikowane są wszystkie informacje dotyczące projektu oraz wyzwań rozwojowych regionu.

Nawiązując do dwóch wymienionych wyżej działań **Pani Dyrektor** poinformowała, że w ramach „Działania I – gromadzenie informacji na temat motywacji młodych ludzi” zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród ponad 1 800 studentów z 5 uczelni z województwa łódzkiego: Uniwersytetu Łódzkiego, Politechniki Łódzkiej, Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Akademii Nauk Stosowanych Stefana Batorego w Skierniewicach oraz Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim. Uczelnie zaangażowały się w proces opracowania badania ankietowego oraz dystrybucję ankiet wśród studentów, co przyczyniło się do wysokiej zwrotności. Działania w ramach projektu realizowane były we współpracy z dwiema firmami, wybranymi przez KE. Pomimo zakończenia projektu, współpraca i wymiana informacji są kontynuowane. Wyniki badań pozwoliły zidentyfikować kilka wyraźnych trendów. Miejsce zamieszkania przed rozpoczęciem studiów w dużym stopniu determinuje miejsce zamieszkania po ich ukończeniu. Osoby pochodzące z województwa łódzkiego częściej pozostają w regionie po zakończeniu nauki niż studenci, którzy przeprowadzili się tu jedynie na czas studiów. Zauważono, że im starsi studenci, tym większe prawdopodobieństwo pozostania na terenie województwa po ukończeniu studiów. Kolejną zależność stanowi aktywność zawodowa w trakcie studiów. Osoby, które odbywały praktyki, staże lub podejmowały tu pracę, częściej decydowały się pozostać w regionie po zakończeniu edukacji. Z ankiet wynika, że 62% studentów rozważało podjęcie studiów poza województwem łódzkim. Częściej takie plany mieli studenci Uniwersytetu Medycznego niż innych uczelni. Z badania wynika również, że 42% ankietowanych nie miało jeszcze określonych planów dotyczących miejsca zamieszkania po studiach. Wskazywano na potrzebę podejmowania działań zachęcających tę grupę do pozostania w województwie łódzkim, z uwagi na wyzwania demograficzne i odpływ osób z wyższym wykształceniem. Główną motywacją studentów planujących pozostać w Łodzi była bliskość rodziny i przyjaciół, niskie koszty życia oraz możliwości rozwoju. Wśród studentów planujących wyjazd dominowała chęć poznania nowych miejsc, a w przypadku osób pochodzących z innych województw powrót do rodzinnych miejscowości po zakończeniu studiów. Jako czynniki wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy warunków dla studentów w Łodzi, najczęściej wskazywano ograniczone możliwości rozwoju zawodowego, zły stan przestrzeni publicznej oraz zaniedbane obszary miasta. W raporcie wdrożeniowym przedstawiono rekomendacje podzielone na trzy obszary: rynek pracy, transport publiczny oraz wizerunek Łodzi. W zakresie rynku pracy

wskazano potrzebę podejmowania działań zachęcających do zatrudniania studentów ostatniego roku, gdyż osoby podejmujące aktywność zawodową częściej deklarowały chęć pozostania w regionie. Rekomendowano również wspieranie tworzenia miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach, ze szczególnym uwzględnieniem zawodów najbardziej narażonych na utratę talentów. W obszarze transportu publicznego postulowano o usprawnienie komunikacji miejskiej, zwiększenie mobilności oraz ograniczenie zależności od samochodów. W zakresie wizerunku regionu podkreślono, że województwo łódzkie nadal jest postrzegane jako mniej atrakcyjne od innych, m.in. dolnośląskiego i mazowieckiego. Wskazano na potrzebę działań wzmacniających pozytywny wizerunek regionu.

Odnosząc się do „Działania II – wzmocnienie systemu monitorowania migracji talentów”, **Pani Dyrektor** poinformowała, że jego celem było stworzenie trwałego mechanizmu monitorowania zjawiska odpływu oraz przyciągania talentów w naszym województwie. Nawiązano stałą współpracę z dwiema instytucjami badawczymi przygotowującymi odpowiednie dane. Pierwszą był Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy prowadzący ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (dalej: ELA) szkół wyższych. Tegoroczna, letnia edycja raportu opracowanego w ramach powyższego systemu została wzbogacona o 3 nowe wskaźniki. Pierwszy dotyczy procentowego udziału absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu zdecydowali się na opuszczenie województwa, w którym studiowali. Kolejne dwa wskaźniki obrazowały różnicę w nominalnych i względnych zarobkach między absolwentami, którzy po studiach wyjechali z województwa, a tymi, którzy w nim pozostali. Wskaźniki te zostały obliczone dla wszystkich województw, z uwzględnieniem danych od 2019 r. Uzyskane dane pozwalają analizować główne trendy migracji studentów od roku ukończenia studiów do piątego roku po studiach. Pozostałe regiony również mogą sprawdzić, jak wygląda sytuacja na ich terenie. Podkreślono, że współpraca z Instytutem Badawczym trwa nadal, w tym nad rozbudową systemu ELA. Raport ELA ukazuje się dwa razy w roku, na przełomie listopada i grudnia oraz na przełomie czerwca i lipca. W edycji zimowej planowane jest uzupełnienie raportu o informacje dotyczące osób porzucających studia, monitorując je od pierwszego do piątego roku po przerwaniu kształcenia, w tym w odniesieniu do miejsca zamieszkania. W edycji letniej, planowanej na przełomie czerwca i lipca 2026 r., przewidziano rozszerzenie danych o osoby, które czasowo przerwały studia lub zmieniły kierunek kształcenia w trakcie nauki. Instytut sprawdza możliwość przeprowadzenia szczegółowej analizy dla dużych miast m.in. Łodzi, Warszawy, Poznania, Wrocławia i Krakowa, miast na prawach powiatu oraz gmin z podziałem na miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie. Bardzo istotne jest zwrócenie uwagi na uczniów szkół ponadpodstawowych, aby już na tym etapie zachęcać ich do podejmowania studiów w Łodzi. W celu rozszerzenia monitoringu losów absolwentów szkół ponadpodstawowych potrzebna była zmiana ustawy „Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw”, która weszła w życie w dniu 1 września 2025 r. W związku z tym pełne analizy dla tej grupy uczniów planowane są na przyszły rok. Dodatkowym raportem, pierwotnie niezakładanym w projekcie

pilotażowym jest raport końcowy, który miał zakończyć się w 2024 roku, ostatecznie jego realizacja została wydłużona do marca 2025 r. Raport identyfikuje kluczowe obszary wymagające dalszych działań w celu skutecznego wykorzystania talentów i ukierunkowuje przyszłe działania w regionie, w szczególności w kontekście Polityki Spójności, wskazując obszary priorytetowe, potencjalne interwencje oraz kwestie związane z alokacją zasobów. Założeniem projektu było wykorzystanie wniosków z badania zarówno podczas przeglądu śródkresowego, jak i przy planowaniu działań na kolejną perspektywę finansową. Obecnie trwają konsultacje publiczne projektu średniookresowej strategii rozwoju kraju – *Strategia Rozwoju Polski do 2035 r.*, która również porusza kwestie demograficzne. **Pani Dyrektor** zachęciła uczestników posiedzenia do zapoznania się z dokumentem, ponieważ wpływa on na opracowywanie strategii na poziomie województwa i gmin. Termin zakończenia konsultacji upływa w dniu 31 października 2025 r.

Odnosząc się do działań dotyczących rynku pracy **Pani Dyrektor** poinformowała o uruchomieniu pierwszej edycji programu pn. „Łódzkie dla młodych. Program płatnych praktyk”. W ramach rekrutacji zgłosiło się więcej osób niż było dostępnych miejsc. Latem studenci mogli odbywać praktyki, które jednocześnie zaliczały obowiązkowe praktyki studenckie. Łącznie 30 studentów odbyło praktyki w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego (dalej: UMWŁ).

W przypadku obszaru dotyczącego wizerunku i postrzegania regionu **Pani Dyrektor** poinformowała, że we wrześniu 2025 r. z budżetu województwa przeznaczono 3 mln PLN na wsparcie promocji studiowania w regionie. Środki otrzymały: Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Medyczny, Akademia Sztuk Pięknych im. W. Strzemińskiego, Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera oraz Akademia Piotrkowska.

W obszarze transportu publicznego i planowania przestrzennego jedną z rekomendacji była realizacja koncepcji „15-minutowego miasta”, mająca na celu skrócenie czasu dojazdów. Również w zapisach dotyczących modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej uwzględniono kształtowanie miast kompaktowych, przede wszystkim w ośrodkach aglomeracji łódzkiej i subregionalnych, co znalazło odzwierciedlenie w zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, przyjętej przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr XVIII/218/2025 w dniu 23 września 2025 r. W przyszłym roku planowane jest rozpoczęcie prac nad nową strategią rozwoju województwa, spójną z procedowaną średniookresową strategią rozwoju kraju i dostosowaną do przyszłej perspektywy finansowej na lata 2028-2034. Ważnym wydarzeniem w tym obszarze stało się podpisanie w dniu 4 września 2025 r. na Konwencji Marszałków Województw RP „Deklaracji Rowerowej”, czyli porozumienia ramowego regionów z terenu Polski oraz resortów w zakresie realizacji planów związanych z wdrażaniem sieci regionalnych, krajowych i europejskich tras rowerowych. Porozumienie ma na celu stworzenie spójnej i bezpiecznej infrastruktury rowerowej na skalę krajową i włączenie jej w sieć europejską. W tym duchu, w dniu 5 maja 2025 r. mocą Zarządzenia Nr 23/25

Marszałka Województwa Łódzkiego powołana została Grupa Robocza ds. Rozwoju Mobilności Rowerowej Województwa Łódzkiego, której celem jest wypracowywanie oraz wdrażanie kierunków działania regionu. W trakcie opracowywania jest również tzw. polityka rowerowa, uzupełniająca transport publiczny, mająca na celu stworzenia sieci dróg rowerowych w województwie, głównie pod kątem dojazdów do pracy i szkoły oraz ograniczenia korzystania z samochodów.

Podsumowując **Pani Dyrektor** poinformowała, że rekomendacje z badania zostały przekazane do różnych komórek organizacyjnych UMWŁ, w tym do tych zajmujących się edukacją, przedsiębiorczością i kulturą, aby mogły podejmować działania, które będą zachęcać studentów zarówno do podejmowania studiów w województwie, jak i do pozostania w regionie po ich ukończeniu.

Pani Małgorzata Zakrzewska dodała, że cennym doświadczeniem i wartością dodaną było aktywne zaangażowanie wszystkich uczelni w tworzenie ankiet. Poinformowała również, że uczelnie poprosiły o wyniki badań i w dalszych etapach planują prowadzić własne analizy wśród swoich studentów, aby lepiej dopasowywać działania zmierzające do zatrzymania absolwentów w województwie łódzkim.

Pan Michał Sułkowski poprosił o przekazanie raportu Członkom Komitetu oraz zapytał, czy badanie pokazuje wyniki w obszarze kształcenia przeddyplomowego na kierunkach medycznych.

Pani Joanna Kubiak poinformowała, że raport zostanie przesłany Członkom Komitetu. Dodała, że badanie ankietowe obejmowało różne stopnie studiów, a wyniki wraz z dodatkowymi informacjami również mogą zostać udostępnione. W przypadku szczegółowych pytań lub wątpliwości odnośnie projektu, zachęciła do kontaktu telefonicznego lub mailowego z DPR.

Następnie głos w dyskusji zabrał **Pan Dominik Leżański – Zastępca Członka Komitetu, reprezentujący Politechnikę Łódzką**, który na wstępie podziękował za przeprowadzone badanie. Zazaczył, że ma ono istotne znaczenie dla Politechniki Łódzkiej, która również prowadzi własne analizy dotyczące m.in. przyczyn redukcji liczby studentów po pierwszym roku studiów. Dodał, że uczelnia intensywnie pracuje nad realizacją projektu mającego na celu promocję studiowania w województwie i zachęcania młodych ludzi do wyboru tego regionu. Wyjaśnił, że z perspektywy młodych ludzi istotne jest również, aby województwo łódzkie i Miasto Łódź postrzegane były jako atrakcyjne miejsce do życia. Oprócz możliwości studiowania i zatrudnienia ważne są wydarzenia kulturalne, sportowe i wszelkie inicjatywy sprzyjające rozwojowi osobistemu. Kończąc, zachęcił do uwzględniania w przyszłych perspektywach programowych działań organizowanych zarówno przez uczelnie, jak i fundacje uczelniane, które realizują obecnie wiele inicjatyw i mogłyby je rozwijać jeszcze intensywniej.

Pani Joanna Kubiak zauważyła, że zarówno w Łodzi jak i w całym regionie organizowanych jest wiele wydarzeń, jednak nie są one odpowiednio wypromowane, a studiowanie w regionie nie jest jeszcze postrzegane jako modne (zgodnie z

wynikami raportu). Podkreśliła potrzebę podejmowania działań promocyjnych, aby województwo łódzkie stało się popularnym miejscem do studiowania i życia.

Pan Dominik Leżański dodał, że kluczowe jest promowanie wydarzeń nie tylko w Łodzi, ale także w mniejszych miejscowościach regionu, szczególnie gdy organizują je np. uczelnie. Wspomniał, że z własnego doświadczenia pamięta, jak duże znaczenie miały lokalne inicjatywy. Zaznaczył, że wyniki badania wskazują na potrzebę kierowania działań promocyjnych do powiatów, z których najczęściej wyjeżdżają młodzi ludzie, chodzi przede wszystkim o powiat wieluński, skierniewicki, kutnowski i radomszczański.

5. Sprawy różne

Wobec braku głosów, **Pani Małgorzata Zakrzewska** podziękowała wszystkim za udział w posiedzeniu KM FEŁ2027 i głosowanie nad projektami uchwał. **Pani Dyrektor** przypomniała, że o wszelkich planowanych modyfikacjach Programu związanych z obronnością IZ FEŁ2027 Członkowie Komitetu będą informowani na bieżąco. Na zakończenie spotkania zachęciła do udziału w Light Move Festival w Łodzi, zaplanowanym w dniach 26-28 września 2025 r.

**Z upoważnienia Przewodniczącej
Komitetu Monitorującego
program regionalny Fundusze
Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027**

Małgorzata Zakrzewska

Spis załączników do protokołu:

1. Porządek obrad;
2. Lista obecności;
3. Uchwała nr 13/25 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 26 września 2025 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
4. Uchwała nr 14/25 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 26 września 2025 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego+;
5. Uchwała nr 15/25 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 26 września 2025 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji;
6. Prezentacja dot. stanu wdrażania programu regionalnego FEŁ2027;
7. Prezentacja dot. Harnessing Talent.

Przygotował: Sekretariat Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Łódź, dnia 5 listopada 2025 r.